

Спроба зберегти підтримку війни: послання президента РФ

Максим Паламарчук

Аналіз послання президента РФ Федеральним зборам напередодні річниці повномасштабного збройного вторгнення в Україну.

Висновки

1. Ключовим моментом у посланні В. Путіна є спроба нормалізувати ситуацію «великої війни» в очах російського суспільства та нівелювати вплив військових поразок і втрат під час повномасштабної агресії проти України.

2. Озвучені меседжі не містять натяків на ескалацію бойових дій, оголошені рік тому цілі «спеціальної військової операції» фактично залишаються незмінними. Водночас прозвучала заява про те, що РФ призупиняє участь у Договорі про стратегічні наступальні озброєння (ДСНО), зокрема й задля спроби підризу підтримки, яку демократичні держави надають Україні.

3. Акцентування уваги на територіях Донецької, Запорізької, Луганської та Херсонської областей та «виборі» їхніх мешканців є сигналом для світової спільноти про неготовність РФ відмовитися навіть від частини тимчасово окупованих українських територій задля завершення бойових дій.

Цілі війни

Невизнання України як держави, претензії на суверенну українську територію як «історично нашу (російську. – Авт.)», фабрикування «доказів неонацизму» в Україні – усе це, з одного боку, демонструє незмінність цілей широкомасштабної агресії РФ, з іншого – відсутність намірів Кремля до будь-яких змістовних переговорів щодо завершення бойових дій.

У цьому контексті підтримка інтеграції у правовий та економічний простір РФ тимчасово окупованих за минулий рік українських територій, про яку йшлося в посланні, фактично підриває анонсовану пропозицію мирних ініціатив Китайської Народної Республіки. Адже, як заявила КНР, ці пропозиції ґрунтуватимуться на дотриманні принципу територіальної цілісності України.

Перспективи ескалації та завуальований ядерний шантаж

Потенційне очікування оголошення рішень про ескалацію воєнних дій чинило постійний тиск на російський бізнес та створювало напругу в суспільстві. Водночас існував запит російської «патріотичної спільноти» на демонстрацію рішучості, для чого, зокрема, й використовувався ядерний чинник.

В. Путін спробував задовольнити обидва ці запити. З одного боку, у промові відсутня конкретика щодо воєнних дій. З іншого, оголосивши про призупинення участі РФ у ДСНО, зумовлену також нібито допомогою спеціалістів НАТО в атаках на об'єкти стратегічної авіації РФ, президент держави-агресора намагався посилити тиск на демократичні держави, які підтримують Україну. Тим самим він прагнув створити враження, що буцімто саме через таку політику страждає стратегічна ядерна стабільність.

У цьому контексті натяк на можливі ядерні випробування сприймається одночасно і як загроза наступного рівня ескалації, і як спроба задовольнити найбільш радикальні кола російського суспільства.

Зважаючи на роз'яснення, надані МЗС РФ щодо призупинення участі Росії в ДСНО, наразі це переважно політичний жест, оскільки Кремль планує дотримуватись більшості положень Договору. Проте це, безперечно, – ще один безвідповідальний крок потужної ядерної держави, який посилює глобальні загрози.

Самозахист головнокомандувача

Присвячений війні початок промови насправді був виступом захисту, покликаним зняти з верховного головнокомандувача РФ відповідальність за катастрофічне за наслідками рішення про широкомасштабне воєнне вторгнення в Україну.

Повторення вже традиційних абсурдних звинувачень про використання Заходом України як «тарану» проти РФ, вигадок про ядерну зброю, біолабораторії та готовність Збройних Сил України «напасти на Донбас» мало на меті довести начебто неминучість цієї війни.

Наголос на підтримці України з боку Заходу дає непряму відповідь на поширені закиди щодо затягування воєнних дій. Це, своєю чергою, має створити в російського суспільства враження, що існує загроза самому існуванню Росії, яка, втім, успішно нейтралізується.

«Азовське море як внутрішнє море Росії» та «надійний сухопутний коридор у Крим» мають продемонструвати здобутки війни і виправдати в очах населення втрати під час бойових дій та погіршення рівня життя.

Заспокоюючи тих, хто усвідомлює чи принаймні передчуває економічні наслідки воєнних дій, Путін намагався намалювати чудові перспективи розвитку

російської економіки після розриву із Заходом. При цьому підкреслював, що падіння ВВП РФ на 2,1 % треба сприймати як тимчасові труднощі. Звісно, замовчувалося, що цей результат був отриманий до запровадження найбільш дієвих санкцій, спрямованих проти основного джерела доходів Росії – нафтогазового експорту.

Стимулювати військовослужбовців країни-агресора має створення спеціального державного фонду для вирішення соціально-побутових проблем сімей загиблих та ветеранів бойових дій. Водночас обіцянки про майбутню державну турботу не підкріплені цифрами бюджетних асигнувань.

Заява про обов'язкові відпуски для учасників бойових дій в Україні нібито демонструє турботу про військових, проте одночасно є непрямим просуванням меседжу про очікувану значну тривалість бойових дій.

Не СРСР

Водночас у промові Путіна йшлося про те, що російська влада прагне заручитися підтримкою підприємців, необхідним є збереження ринкової економіки. Лунали прямі заклики до великого бізнесу розгортати нові проекти всередині країни, наголошувалось на ролі приватної ініціативи в подоланні наслідків санкцій.

Економічну активність громадян, крім державної підтримки, має стимулювати зниження ризику кримінального переслідування завдяки пом'якшенню відповідальності за «економічними статтями» кримінального кодексу. Путін пообіцяв не переслідувати тих, «хто зробив крок у бік, відступився від батьківщини», сподіваючись, імовірно, на зниження рівня еміграції та повернення до Росії частини громадян, які виїхали.

Якщо зважити на те, що російський режим неодноразово порушував свої обіцянки, питання про успішність таких закликів залишається відкритим.